

QORTI TAL-APPELL

IMHALLFIN

**S.T.O. PRIM IMHALLEF SILVIO CAMILLERI
ONOR. IMHALLEF TONIO MALLIA
ONOR. IMHALLEF JOSEPH AZZOPARDI**

Seduta ta' nhar il-Gimgha 26 ta' Mejju 2017

Numru 23

Rikors Numru 579/10 AE

MGS Limited (C-688)

v.

**Pat Calabretta personalment u ghan-nom u in rappresentanza ta'
M4 Pharmacy u b'digriet tal-1 ta' Frar, 2011 il-Qorti ordnat li
jissejhu fil-kawza Sebastiano Calabretta u
lil Ocsedet Company Limited**

Il-Qorti,

Rat is-sentenza tal-Prim'Awla tal-Qorti Civili moghitja fit-18 ta'

Settembru 2012, li qed tigi riprodotta ghall-ahjar intendiment:

“Din hi kawza fejn l-attrici qeghda tippretendi l-hlas ta' erbgha u tletin elf erbgha mija u tnax-il ewro u tnejn u sittin centezmu (€34,412.62), ghall-bejgh u konsenja ta' merkanzija bejn il-11 ta' Marzu 2000 u s-6 ta' Settembru 2002 ghall-ispizerija M4 Pharmacy gewwa H'Attard.

Jirrizulta li l-kontijiet u rendikonti kienu johorgu fl-isem M4 Pharmacy¹, Triq il-Linja, Attard. Il-kumpannija attrici hi *wholesaler*.

“Il-konvenuta ssostni li²:-

“1. Ma tezisti l-ebda relazzjoni guridika bejn l-attrici u Pat Calabretta. In-negozju sar bejn l-attrici u Ocsedet Limited, li kient tiggstixxi l-ispizerija M4 Pharmacy. Dwar dan l-attrici kienet infurmata qabel ghamlet il-kawza (Dok. A) pero xorta ghamlet il-kawza. Il-konvenuta qatt ma ghamlet ordnijiet ghal xoghol mibjugh u qatt ma ffirmat ghalha u n-numru tal-VAT hu ta’ Ocsedet Limited.

“2. L-isem M4 Pharmacy hu biss l-isem tal-ispizerija.

“3. Iridu jsiru verifiki jekk l-ammont mitlub huwiex dovut.

“4. L-ammont hu preskritt skond l-Artikolu 2156(f) tal-Kodici Civili.

“B’digriet li nghata fl-1 ta’ Frar 2011³, il-qorti ordnat li jissejhu fil-kawza Sebastiano Calabretta u l-kumpannija Ocsedet Limited wara rikors li pprezentat l-attrici fil-31 ta’ Jannar 2011⁴.

“Il-qorti semghet ix-xhieda, rat l-atti inkluz in-noti ta’ sottomissjonijiet.

Konsiderazzjonijiet.

“1. B’riferenza ghall-ewwel eccezzjoni hu evidenti li l-konvenuta qeghda taccetta li kien biss permezz ta’ ittra datata 7 ta’ April 2010 li l-attrici giet infurmata li n-negozju tal-ispizerija kien ta’ Ocsedet Limited. Fl-ittra jinghad:-

“I have been instructed by my client Pat Calabretta to refer to your letter dated 1st April 2010.

My client has asked me to inform you that your client’s pretensions in her respect are totally unfounded in law and in fact, as there is no legal relationship between my client and yours.

My client has suggested that your clients should direct their claim towards Ocsedet Limited, should claim not be time barred by now.”.

“Patricia Calabretta stess xehedet:-

¹ Jirrizulta li l-ispizerija kienet f’isem Josephine Tedesco, omm il-konvenuta (fol. 266).

² Twegiba guramentata a fol. 40.

³ Fol. 47.

⁴ Fol. 44.

“Qorti: Inti kif ghamilt biex lil MGS Limited turihom li qeghdin jinneozjaw mhux mieghek imma ma’ kumpannija ?

“Xhud: Huma kellhom pagamenti anke mill-kumpannija Ocsedet Limited.”⁵.

“F’seduta ohra ddikjarat:-

“Qed nigi mistoqsija jekk Mr Joseph Mamo, kien jaf personalment bil-fatt li l-ispizerija hi ta’ Ocsedet. Ma nistax naqralu mohhu imma nahseb li kien jaf. Mic-cekk kellu jifhem li l-kumpannija qiegheda tixtri l-merkanzija.”⁶.

“Fil-fehma tal-qorti l-fatt li l-pagamenti kienu jsiru minn Ocsedet Limited ma jfissirx li Mamo kien jaf li qieghed jinneozja ma’ kumpannija u mhux mal-konjugi Calabretta. Meta l-intenzjoni ta’ persuna hi li tinneozja f’isem ta’ kumpannija, ghandha mill-bidunett tiddikjara dan il-fatt lill-parti l-ohra u mhux tibbaza fuq fatti li tippretendi li ghandhom iwasslu lill-parti l-ohra ghal konkluzjoni li n-negozju sar ma’ kumpannija. Mill-provi ma rrizultax li f’xi zmien li matulu kien qieghed isir bejgh tal-merkanzija⁷, Joseph Mamo gie nformat li kien qieghed jinneozja ma’ Ocsedet Limited. F’tali cirkostanzi l-qorti hi tal-fehma li l-persuna tkun qeghda tinneozja f’isimha personalment u mhux f’isem il-kumpannija. M’hemmx dubju li diment li jkun qieghed isir il-hlas, bejjiegh ma jinteressahx jekk il-flus ikunux tad-debitur jew ta’ terza persuna. L-importanti hu li jsir il-hlas. M’ghandux ikun li wiehed jargumenta li l-bejjiegh messu rrealizza li qieghed jinneozja ma’ kumpannija ghaliex il-hlasijiet kienu qeghdin isiru minnha. Ftehim ma jsirx b’dan il-mod. Inltre fil-kontijiet li kienet tohrog l-attrici f’isem M 4 Pharmacy, m’hemmx dikjarat li min iffirma li rcieva l-merkanzija kien qieghed jaghmel hekk ghan-nom ta’ Ocsedet Limited. Il-fatt li fuq il-kontijiet il-konvenuti jsostnu li n-numru tal-VAT hu ta’ Ocsedet Limited, m’hijjex xi prova li l-attrici kienet taf li dak hu n-numru tal-imsemmija konvenuta. Inltre, ir-riferenza ghal min kien il-licensee tal-ispizerija u f’isem min kienet

⁵ Seduta tat-2 ta’ Lulju 2010 (fol. 36).

⁶ Seduta tal-4 ta’ Novembru 2011 ara fol. 255. Fis-seduta tat-2 ta’ Frar 2012 xehedet: *“Jiena qatt ma ghidtlu li ninneozja ma’ Ocsedet imma diga’ ghamiltha cara li jien ma kontx immexxi in-negozju u mas-sur Mamo ma kont niltaqa’.”*

⁷ L-Artikolu **1871 tal-Kodici Civili** jipprovdi: *“(1) Meta l-mandatarju jkun agixxa fl-isem tieghu nnifsu, il-mandant m’ghandux azzjoni kontra dawk li magħhom il-mandatarju jkun ikkuntratta, u lanqas dawn m’ghandhom azzjoni kontra l-mandant.*

(2) Izda, f’dan il-każ, il-mandatarju hu obligat direttament lejn il-persuna li magħha kkuntratta daqs li kieku l-affari kienet tieghu nnifsu.”

tiggedded il-licenzja, hi ghal kollox irrilevanti. Dawn huma materji interni tas-sid tal-ispizerija u *res inter alios acta* ghall-bejjiegħ⁸.

“Inoltre l-fatt li M4 Pharmacy hu isem tal-hanut, ma jfissirx li hadd mhu responsabbli li jhallas għad-dejn. Ovvjament il-qorti ma tistax tikkundanna lil M4 Pharmacy biex thallas għaliex m'hijjex persuna guridika, u f'dan ir-rigward it-talba ser tigi michuda.

“1. Mill-provi rrizulta li l-ispizerija M4 Pharmacy kienet titmexxa minn Sebastiano Calabretta, ir-ragel tal-konvenuta. Jirrizula li l-ordnijiet kienu jsiru minnu u l-ispizjara li kienet impjegata. Il-fatt li Patricia Calabretta qalet li kien biss fl-ahhar li saret taf kemm kien tela' d-dejn tal-ispizerija, ma jista' jkollu l-ebda effett fuq l-ezitu ta' dawn il-proceduri. Patricia u Sebastiano Calabretta huma mizzewgin. Ma tressqitx prova li bejniethom ma tezistix il-komunjoni tal-akkwisti. Ghalkemm jirrizulta li l-ordnijiet ma kenitx tagħmilhom hi, hu altru milli evidenti li n-negozju kien qiegħed imexxieh zewgħa bl-gharfien u approvazzjoni tagħha. Il-fatt li setgħet ma kenitx qegħda zzomm ruhha aggnata b'dak kollu li kien qiegħed jgri fin-negozju u kien biss lejn l-ahhar tan-negozju li rrealizzat bid-dizastu finanzjarju, ma jfisser xejn⁹.

“2. Skond ma qalet Patricia Calabretta kien gie perjodu li kellhom xi problemi mal-bank u li c-cekkiġiet li bdew johorgu f'isem il-kumpannija Ocsedet Limited ma bdewx jigu onorati. Meta ma kienx għad kellhom d-disponibilita' tal-overdraft, “*Kien għalhekk li bdejt nohrog pagamenti f'isemi personali biex in-negozju ma jagħlaqx.*”¹⁰.

“3. Jidher li kien fil-bidu ta' Settembru 2000¹¹ li l-attrici bdiet tezigi li l-hlas isir mal-konsenja. Dan bl-eccezzjoni ta' xi kontijiet datati 1, 5, 27 u 28 ta' Settembru 2000, 31 ta' Jannar 2001 u 17 ta' Dicembru 2001. Mid-dokument transaction history¹² jirrizulta li ma baqgħetx tinx tara merkanzija wara s-6 ta' Settembru 2002. Mill-provi rrizulta li f'dak iz-zmenijiet l-ispizerija giet trasferita lil terzi. Inoltre, mill-istess dokumenti hu evidenti li l-ammont li qegħda tippretendi l-attrici f'dawn il-proceduri jirrelata għax-xiri li sar bejn **il-11 ta' Jannar 2000 u tista' tghid 31 ta' Jannar 2001**, u hemm ukoll tlett invoices datati 17 ta' Dicembru 2001 għas-somma komplessiva ta' €438.29¹³. Ghalkemm fit-tielet eccezzjoni jingħad li jridu jsiru verifiki dwar l-

⁸ Ara nota ta' sottomissjonijiet tal-konvenuti.

⁹ Ara wkoll Artikolu 1324 tal-Kodici Civili.

¹⁰ Fol. 255.

¹¹ Ara statement datat 31 ta' Jannar 2007 a fol. 257-264 u dokument Transaction History fol. 302-308.

¹² Fol. 278 (Dok. MGS3 prezentat b'nota fis-17 ta' Jannar 2012.).

¹³ Ara statement datat 31 ta' Jannar 2007 a fol. 257-264.

ammont li qeghda tippretendi l-attrici, fin-nota ta' sottomissjonijiet li pprezentaw fit-8 ta' Gunju 2012 ddikjaraw:-

*"Illi dwar it-tielet eccezzjoni, il-konvenuti m'ghandhomx kummenti x'jaghmlu."*¹⁴.

"4. Mill-atti jirrizulta wkoll li wara li ma komplix isir negozju, saru pagamenti lill-attrici fl-ammont komplessiv ta' €3,727. Pagamenti li saru fil-perjodu bejn il-21 ta' Gunju 2005 sat-28 ta' Gunju 2006 saru 15 il-pagament, li minnhom tnejn minnhom kienu ta' Lm150 kull wiehed filwaqt li l-kumplament kienu ta' Lm100 kull wiehed. Dwar dawn il-pagamenti fl-atti hemm erbgha cekkijiet¹⁵:-

"i. numru 1112 datat 26 ta' April 2006 ghal Lm100 mahrug minn Veste Uomo Ltd, kumpannija ta' Patricia Calabretta.

"ii. Numru 1113 datat 26 ta' Mejju 2006 ghal Lm150 mahrug mill-istess kumpannija.

"iii. Numru 1114 datat 13 ta' Gunju 2006 ghal Lm150 mahrug mill-istess kumpannija.

"iv. Numru 1115 datat 30 ta' Gunju 2006 ghal Lm100 mahrug mill-istess kumpannija.

"Patricia Calabretta kkonfermat li c-cekkiijiet huma ffirmati minnha¹⁶.

"Min-numru tac-cekkiijiet il-qorti qeghda tifhem li dawn kienu *post dated cheques* li nghataw minn Patricia Calabretta lil Joseph Mamo.

"1. Ghal dak li jikkoncerna l-eccezzjoni tal-preskrizzjoni, m'hemmx dubju li l-bejgh kien bl-ingrossa. Ghalhekk il-preskrizzjoni li tapplika hi dik kontemplata fl-Artikolu 2156(f) tal-Kodici Civili.

"Min-noti ta' sottomissjonijiet jirrizulta li l-kwistjoni hi dwar jekk il-hlasijiet li saru bejn Settembru 2004 u April 2006, setghux iservu ghal finijiet ta' interruzzjoni tal-preskrizzjoni. Il-konvenuti jsostnu li mis-6 ta' Settembru 2002 ma sar l-ebda pagament mill-kumpannija u:

"Il-pagamenti li saru kienu pagamenti ta' terzi, cioe ta' Patricia Calabretta personalment u tas-socjeta Veste Uomo Limited.

¹⁴ F'kull kaz b'riferenza ghad-dokument KB2 (fol. 265) li pprezentaw il-konvenuti fis-seduta tal-4 ta' Novembru 2011, mill-atti hu altru milli evidenti li l-konteggi li saru minn Joseph Mamo jirreferu ghal negozju li kien sar qabel l-1998 u li m'huwiex meritu ta' din il-kawza. F'dan ir-rigward ara wkoll il-kopja tac-cekkiijiet li pprezenta l-istess Joseph Mamo permezz ta' nota prezentata fis-26 ta' Mejju 2011, u li kollha nhargu fis-sena 1997 minn Patricia Calabretta.

¹⁵ Prezentati minn Audrey Ghigo ufficjal tal-HSBC Bank Malta plc meta xehedet fis-seduta tas-26 ta' Mejju 2011.

¹⁶ Ara deposizzjoni li nghatat fis-seduta tat-2 ta' Frar 2012.

Dawn il-pagamenti huma pagamenti tat-terz u l-pagament tat-terz m'ghandux jittiehed in konsiderazzjoni biex tigi interrotta l-preskrizzjoni, stante li tali pagament ma jammontax ghal rikonoxximent da parti tad-debitur.”.

“Jibda biex jinghad li l-qorti diga’ waslet ghal konkluzjoni li r-relazzjoni guridika hi bejn l-attrici u l-konjugi Calabretta. Calabretta stess jammettu li ghamlu pagamenti personalment. Mela sehhet interruzzjoni. Inoltre, ghalkemm ic-cekkijiet li gew esebiti huma minn kont ta’ Veste Uomo Ltd, jibqa’ l-fatt li d-decizjoni li taghmel il-hlas ittiehdet minn Patricia Calabretta. Ic-cekk kien semplici mezz kif taghmel il-pagament u xejn iktar. Biex harget dak ic-cekk, Calabretta kienet qeghda tirrikonoxxi li kien jezisti kreditu favur il-kumpannija attrici. Ghalhekk fil-fehma tal-qorti m’huwiex rilevanti jekk il-hlas sar bi flus Calabretta jew ta’ kumpannija taghha.

“Fis-sottomissjonijiet il-konvenuti ma ghamlu l-ebda kument dwar jekk il-pagamenti li saru bejn Settembru 2004 u Gunju 2006 kienux jirreferu ghal kont partikolari jew kienux hlas akkont tal-bilanc li kien ghadu dovut. Hu minnu li m’hemmx prova certa dwar jekk il-15 il-pagament li saru fil-perjodu bejn il-21 ta’ Gunju 2005 u 28 ta’ Gunju 2006 kienux jirreferu ghal xi cekkijiet li kienu nghataw lil Mamo xi snin qabel u ma ssarrfux¹⁷, jew kienux saru biex jitwettaq ftehim li d-dejn li kien ghadu pendenti jithallas permezz ta’ pagamenti. Fir-rendikont datat 31 ta’ Jannar 2007 mibghut mill-attrici lill-konvenuta¹⁸, hemm sempliciment riferenza ghall-pagament fis-sens li m’hemmx indikazzjoni li l-hlas kien qieghed jigi mputat ghal xi invoice partikolari minn dawk li kienu ghadhom ma thallsux. Fuq bazi ta’ probabilita l-qorti temmen li dawk kienu hlasijiet li qeghdin jirreferu ghall-ammont li kien ghadu pendenti. Konkluzjoni li qeghda tasal ghaliha meta tqies li:-

“i. Patricia Calabretta ma qalitx liema huma c-cekkijiet li suppost ma ssarfux u li thallsu permezz tal-15 il-pagament li saru bejn 21 ta’ Gunju 2005 u 28 ta’ Gunju 2006.

“ii. Il-hlasijiet huma kollha ta’ Lm100 il-wiehed u hemm tnejn ta’ Lm150. Jekk il-pagamenti jirreferu ghal cekkijiet li ma thallsux, kif tat x’tifhem Patricia Calabretta fis-seduta tat-2 ta’ Frar 2012, suppost ghandhom ic-cekk originali. L-unici cekkijiet originali li jirreferu ghal

¹⁷ Patricia Calabretta xehedet: “Kien hemm cekkijiet li kienu mahruqa minn zewgi minn kont personali tieghi. Dawn hargu fis-sena 2002. Kien propju fl-ahhar xahar qabel ma ghalagna. Dawn ic-cekkijiet ukoll kienu gew referred to drawer. Niftakar li kien gie ghandna u qalli ghandi cekkijiet li harigli zewgek u baqghu ma issarfux. Parti mill-pagamenti li ghamilt lil Mamo, kienu propju biex ikopru dawn ic-cekkijiet li hareg zewgi. Cekkijiet li jien hragt permzz ta’ pagament min-negozju l-iehor li nopera minn gol-Hamrun. In-negozju hu tal-hwejjeg, Veste Uomo Limited.” (seduta tat-2 ta’ Frar 2012)

¹⁸ Esebit minn Patricia Calabretta waqt is-seduta tal-4 ta’ Novembru 2011 (Dok. KB1 fol. 257-264).

wara s-sena 2000 huma dawk datati 30 ta' Ottubru 2001 ghal Lm206.17 u 6 ta' Novembru 2001 ghal Lm293.94. Mir-rendikont li pprezentat l-attrici jirrizulta li l-hlas ta' dawn ic-cekkijiet sar¹⁹, u huma apparti l-imsemmija 15 il-pagament.

“iii. Il-verzjoni li tat Patricia Calabretta dwar il-pagamenti li ghamlet permezz ta' cekkijiet tal-kumpannija Veste Uomo Limited m'hijjex korraborata mill-fatti. Ma jirrizultax li hemm kontijiet mahruga fl-2002, l-ahhar sena tan-negozju, li ma kienux thallsu. Fil-fatt mid-dokument Transaction History²⁰ jirrizulta li l-kontijiet ghal dik is-sena kollha thallsu, u dan ma jinkludix il-15 il-pagament fuq imsemmi.

“Ghal dawn il-motivi l-qorti qeghda taqta' u tiddeciedi l-kawza billi:-

“1. Tichad l-ewwel eccezzjoni.

“2. Tichad it-tieni eccezzjoni b'dan li tichad it-talba kontra M4 Pharmacy in kwantu rrizulta li m'hijjex persuna guridika.

“3. Tichad it-tielet eccezzjoni.

“4. Tichad ir-raba' eccezzjoni.

“5. Tilqa' t-talba attrici u tiddunkanna lill-konvenuti Patricia u Sebastiano konjugi Calabretta sabiex ihallsu s-somma ta' erbgha u tletin elf erbgha mija u tnax-il ewro u tnejn u sittin centezmu (€34,412.62).

“6. Tichad it-talba in kwantu din hi diretta fil-konfront ta' Ocsedet Limited.

“Spejjez a karigu tal-konjugi Calabretta u bl-imghax skond il-ligi.”

Dan l-appell allura sar mill-konvenuti konjugi Calabretta li qed jitolbu r-revoka tas-sentenza imsemmija u li kwindi l-Qorti tichad it-talbiet attrici fil-konfront taghhom. Is-socjeta` appellata fir-risposta taghha qed titlob il-konferma tas-sentenza.

AGGRAVJI TAL-APPELLANT

L-ewwel aggravju tal-appellanti huwa li huma dejjem agixxew f'isem is-socjeta` Ocsedet Limited fir-relazzjoni kummercjali li kellhom mal-

¹⁹ Ara Transaction History MGS4 a fol. 294-308.

²⁰ Ara MGS3 u MGS4.

appellata. Jghidu li l-*invoices* li kienu jinhargu mill-appellata kienu dejjem iffatturati fuq M4 Pharmacy. Ikomplu jghidu li l-hlasijiet kienu jsiru permezz ta' cekkijiet mahruga minn Ocsedet Limited u anke l-VAT number huwa tal-istess socjeta`. Ghalhekk l-appellanti jghidu li mhux minnu li l-appellata saret taf b'din is-socjeta` lejlet li nfethet il-kawza u cioe` li meta huma rrispondew ghall-ittra interpellatorja tal-istess appellata.

L-appellanti ghalhekk ma jaqblux mal-interpretazzjoni li tat l-ewwel Qorti ghall-provi li ingabru quddiemha. Normalment, huwa minnu li fejn jidhol apprezzament tal-provi kif qalet din il-Qorti stess fil-kawza fl-ismijiet **Phyliss Ebejer v. Joseph Aquilina** (10 ta' Jannar 1995 "*il-Qorti tal-Appell tid-disturba biss id-diskrezzjoni ezercitata mill-ewwel Qorti f'kazijiet eccezzjonali meta si tratta ta' valutazzjoni ta' fatti*"). Imbaghad fil-kawza fl-ismijiet **Joseph Cini v. George Wells** (15 ta' Novembru 2004) l-istess Qorti qalet li "*Huwa principju bazilari segwit minn din il-Qorti ta' revizjoni li fejn si tratta ta' apprezzament u evalwazzjoni ta' provi ta' fatt din il-Qorti qatt ma tid-disturba leggerment apprezzament tal-provi li jkun sar mill-ewwel Qorti sakemm ma jkunx hemm ragunijiet gravi u serji bizzejjed li jissugerixxu mod iehor*".

Dan l-insenjament huwa segwit f'diversi sentenzi ohra bhal **Emanuel Cardona v. Dr Graham Busuttil**, Appell, 10 ta' Jannar 1995 u **Paul**

Formosa v. Salvu Debono, Appell 5 ta' Ottubru 2001); madankollu “*Din il-Qorti pero` f'kaz tapprezza wkoll li d-dover taghha xorta huwa li tezamina sewwa l-provi imressqa u barra minn hekk, huwa wkoll importanti li l-istess provi u l-konkluzjonijiet ta' kif graw il-fatti in kwistjoni jigu evalwati sewwa u interpretati skont il-ligijiet taghna u l-gurisprudenza l-aktar ricenti u kostanti fil-materja. (Attard et v. Direttur tas Sahha, Qorti tal-Appell, 30 ta' Mejju 2014).*

Din il-Qorti wara li ezaminat l-atti waslet ghall-istess konkluzjoni tal-ewwel Qorti. L-ewwelnett il-fatt li s-socjeta` Ocsedet (jew is-socjeta` l-ohra tal-appellanti Veste Uomo Limited) hallset xi ammonti legalment ma jfissirx wisq ghaliex wiehed jista' jhallas id-dejn ta' haddiehor (ara s-sentenza **Naudi v. Portelli Demajo, 25 ta' Novembru 2016, Qorti tal-Appell**). Il-provi juru kif qalet l-ewwel Qorti, illi l-imsemmi Joseph Mamo, matul il-kors tan-negozji li kienu qed isiru, qatt ma gie infurmat li kien qed jinneozja mas-socjeta` Ocsedet u li fil-kontijiet li kienet tohrog l-appellata f'isem M4 Pharmacy ma hemmx dikjarat li l-firma fuqhom kienet ghan-nom ta' xi socjeta`. Jirrizulta mill-provi li din l-ispizerija kien jiggestiha l-appellant u kif irragunat il-Prim'Awla, ladarba ma hemmx prova mod iehor, bejn l-appellanti hemm il-komunjoni tal-akkwisti u allura huma flimkien responsabbli ghad-dejn illi nkorrew fil-gestjoni ta' dik l-ispizerija. Fil-kawza fl-ismijiet **Enemalta v. Tabone Computer Centre Limited**, il-Qorti (Prim'Awla, 2 ta' Gunju 2005) qalet li “*Din il-*

Qorti tapprezza li kull kumpanija għanda personalita` guridika indipendenti wahda minn ohra, u hija wkoll "persuna" indipendenti mill-membri li jikkomponuha, pero`, din il-personalita` guridika indipendenti m'għandhiex tintuza biex dak li jkun jipprova jehles mir-responsabilitajiet tieghu".

L-istess Qorti kompliet tghid ukoll li;

*"Huwa obbligu ta' kull "persuna" li tagħmel cara l-posizzjoni tagħha waqt il-kontrattazzjoni ("**Grima Communications Ltd vs Farrugia**", decisa mill-Onorabbli Qorti tal-Appell (Sede Inferjuri) fil-5 ta' Marzu, 2003), u jekk din mhux biss tippermetti li tibqa' tinnegozja bla ma tagħmel ebda osservazzjoni dwar il-posizzjoni tagħha fir-rigward, izda, anzi, taccetta l-proposizzjonijiet indirizzati lejha u tobbliga ruhha fir-rigward ta' dak propost lilha, ma tistax wara tallega li hi m'għandha x'taqsam xejn mal-kwistjoni."*

Huwa ukoll risaput li

*"min qed jallega li kuntratt għamlu mhux f'ismu izda fi kwalita rapprezentattiva għandu l-oneru li juri li lill-parti l-ohra kien għarrafha li ma kienx qed jidher f'ismu: biex persuna li tkun qiegħda tikkontratta ma torbotx lilha nnifisha jkun mehtieg li jigi provat li waqt il-kontrattazzjoni dik il-persuna indikat car u tond li qiegħda tidher għal haddiehor, jew, jekk ma indikat dan espressament, għall-inqas ikun jirrizulta bizzejjed li l-parti l-ohra tkun ragonevolment taf illi dik il-persuna tkun qiegħda tikkontratta f'isem haddiehor" (**George Demanuele nomine vs Mauro Gagliano et deciza mill-Qorti tal-Kummerc fid-19 ta' Mejju 1995**).*

Dawn il-brani huma applikabbli perfettament għal din il-kawza u jirrizulta anke mid-depozizzjoni tal-appellanti Pat Calabretta li hija qatt ma iccarat il-pozizzjoni tagħha mal-appellata meta qalet a fol. 255 li "Qed nigi mistoqsija jekk Mr Joseph Mamo kien jaf personalment bil-fatt li l-ispizerija kienet ta' Ocsedet. Ma nistax naqralu mohhu imma nahseb li

kien ja". Dan ifisser li hi qatt ma qaltlu xejn izda semplicement ippresumiet li kien jaf.

Fil-kawza fl-ismijiet **Frank Cilia noe. v. Charles Scicluna** (deciza mill-Qorti tal-Kummerc fis-27 ta' April 1992), intqal: "*Illi hija haga mil-lewn id-dinja li normalment bniedem jikkontratta ghalih inniffsu, sakemm ma jindikax li qiegħed jikkontratta f'isem haddiehor, jew jekk dan ma jindikax espressament, il-kontraent l-iehor ikun ragonevolment jaf li jkun qiegħed jikkontratta f'isem haddiehor. Il-piz tal-prova li min jikkontratta għamel hekk f'isem haddiehor tinkombi fuq min jagħmel l-allegazzjoni Il-Qorti tistaqsi:- Meta l-konvenut induna li d-dokumenti mibghuta mis-socjeta` attrici (invoices, statements, ittri) ma kienux qegħdin jindikaw lil min, skont hu, kien verament obligat, għaliex ma ssenjalax dan il-fatt mill-ewwel lis-socjeta` attrici biex il-patti jkunu kjari mill-bidu nett? Għaliex stenna li ssir din il-kawza biex zeffen fin-nofs lis-socjeta` tieghu, ... ? Anke dan il-bran japplika għall-kaz odjern għaliex f'ebda wiehed mid-dokumenti mibghuta lill-konvenuti ma giet indikata is-socjeta` Ocsedet izda l-isem tal-ispizerija; għaliex allura huma qatt ma gibdu l-attenzjoni ta' dan lill-appellata meta huma kienu qed jiggestixxu dik l-ispizerija?*

Dan l-aggravju huwa għalhekk respint.

It-tieni aggravju, kif jghidu l-istess appellanti, isegwi mill-ewwel wiehed; huma jikkritikaw il-parti tas-sentenza fejn il-Qorti qalet li ladarba jkun qed isir il-hlas, bejjiegh ma jinteressahx jekk il-flus ikunux tad-debitur jew ta' terza persuna. Is-sentenzi fuq citati juru li min ihallas jista' jkun qed jaghmel hekk ghal haddiehor (anke skont l-istess Kodici Civili) u li dak li huwa importanti huwa li d-debitur jindika car u tond li mhux qed jikkuntaratta ghalih innifsu. Kwindi dan l-aggravju mhux gustifikat.

Finalment l-appellanti jghidu li l-ewwel Qorti skartat l-elementi li kellhom iwasslu ghall-konkluzjoni li d-dejn kien tas-socjeta` Ocsedet u mhux tagghom. F'dan il-kuntest il-Qorti tirrileva li huwa ormai stabbilit li huwa prezunt illi persuna tikkuntratta ghalha nnifisha u trid turi b'mod car li qed tagixxi ghal haddiehor. Fil-kawza **E. Borg et nomine v. R. Schembri** deciza mill-Qorti tal-Appell fit-28 ta' Meju 1973 inghad li min jghid li kien qieghed jidher ghan-nom ta' xi kumpannija u mhux personalment: "*kien dover tieghu li jaghmilha cara (sottolinear ta' din il-Qorti), kemm-il darba ried li hu personalment ma jkunx responsabbli, li hu kien qed jaghmel l-ordni ghan-nom tal-kumpannija. Altrimenti tapplika r-regola li wiehed jikkontratta ghalih innifsu u hekk ghandu dritt li jahseb u jirretjeni l-kontrajent l-iehor*".

Allura l-appellanti ma setghux jipprezumu li l-attrici kienet taf li qed tikkuntratta ma' socjeta`; jidher anzi li r-rapport taghha kien personali mal-appellanti Pat Calabretta. Dan ifisser allura li l-appellanti huma d-

debituri taghha kif tajjeb qalet l-ewwel Qorti u kull argument iehor tagghom f'dan il-kuntest ma jwassalx biex din il-Qorti tbiddel dik is-sentenza.

DECIZJONI

Ghal dawn il-motivi il-Qorti tiddisponi mill-appell billi tichdu u tikkonfermas-sentenza appellata fl-intier taghha – l-ispejjez tal-appell ukoll a kariku tal-appellanti.

Silvio Camilleri
Prim Imhalled

Tonio Mallia
Imhalled

Joseph Azzopardi
Imhalled

Deputat Registratur
df